

ZINĀTNES DZĪVES HRONIKA

Janvāris

4. janvārī Latvijas Zinātņu akadēmija, Mencendorfa nams un Latvijas Juristu biedrība rīkoja ievērojamā vācbaltiešu jurista un politologa Dītriha Andreja Lēbera 95 gadu jubilejai veltītu pasākumu, kura gaitā jau ceturto reizi tika pasniegts viņa vārdā nosauktais Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) apbalvojums, ko šogad saņēma Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes profesors Jānis Lazdiņš par tiesiskas un demokrātiskas valsts atjaunošanas pieredzes pētījumiem un izcilu devumu Latvijas Tiesību zinātnes attīstībā.

Dītrihs Andrejs Lēbers (1923–2004) bija Latvijas Zinātņu akadēmijas goda loceklis (1990) un LZA Lielās medaļas laureāts (1995), Latvijas Universitātes goda doktors juridiskajā zinātnē (1991), Triju Zvaigžņu ordeņa virsnieks (1995). Bijis Ķīles Universitātes profesors, tās Juridiskās fakultātes dekāns un viesprofesors universitātēs Latvijā, Igaunijā, Austrālijā un ASV. D. A. Lēbers aktīvi piedalījies Baltijas valstu neatkarības atjaunošanas procesos.

9. janvārī Latvijas Zinātņu akadēmijā notika Spānijas Karalistes vēstnieka Pedro Migela Himenesa-Načera (*Pedro Miguel Jiménez Nácher*) tikšanās ar LZA viceprezidentu akadēmiķi Andreju Krasņikovu un LZA ģenerālsekretāru akadēmiķi Andreju Siliņu. Tikšanās piedalījās arī LZA prezidenta padomniece starptautisko sakaru jautājumos Ilze Trapeniece.

Pedro Migels Himeness-Načers pastāstīja par A. Pumpura eposa "Lāčplēsis" tulkojumu spāņu valodā ar Latvijas Republikas Prezidentes (1999–2007) Vairas Viķes-Freibergas ievadvārdiem, kā arī pauda interesi par

Aspazijas daiļradi un Latvju dainām. Notika savstarpēja viedokļu apmaiņa par iespējamām sadarbības jomām, akcentējot sadarbību gan dabas un eksaktajās, gan sociālajās un humanitārajās zinātnēs. Tika apspriesta potenciālā vispārēja rakstura savstarpējās sadarbības līguma izstrāde starp LZA un Spānijas Karalisko Zinātņu akadēmiju vai citu atbilstošu institūciju. Puses apsprieda arī iespējamo Latvijas Zinātņu akadēmijas un Spānijas Karaliskās Zinātņu akadēmijas pārstāvju tikšanos.

10. janvārī mūžībā aizgājis Latvijas Zinātņu akadēmijas goda doktors, Valdemārpils vidusskolas vēstures skolotājs Indulis Ķēniņš. I. Ķēniņš dzimis 1931. gada 13. novembrī, beidzis Latvijas Universitātes (LU) Filoloģijas fakultāti (1985), papildinājis izglītību LU Vēstures un filozofijas fakultātes Skolotāju kvalifikācijas celšanas kursos. 1994. gadā LU Vēstures un filozofijas fakultātē ieguvis vēstures maģistra grādu. Pedagoģijas doktora grāds iegūts 1995. gadā par promocijas darbu "Vēstures mācību grāmatas pamatskolām kā skolēnu pilsoniskās attīstības līdzeklis". Par LZA goda doktoru ievēlēts 2007. gada 12. jūnijā.

13. janvārī Barikāžu atceres pasākumu ietvaros notika Lielbritānijā veidotās īpatnējās Doma vitrāžas "Ar degsmi par brīvu Latviju" svinīga atklāšana.

16. janvārī notika LZA Senāta sēde, kurā, cita starpā, tika piešķirtas LZA vārdbalvas. Senāts apstiprināja balvu ekspertu komisiju lēmumu un piešķīra šādas LZA vārdbalvas:

Raiņa balvu par izcilu radošu veikumu zinātnē — LZA Dr. h. c. philol., Dr. philol.

Gundegai Grīnumai (LU aģentūras “LU Literatūras, folkloras un mākslas institūta” pētniece) par monogrāfiju “Viņpus Alpiem. Rainis un Aspazija Kastaņolā. Jaunatkārtoti tuvpļāni”.

Edgara Siliņa balvu fizikā — LZA īst. loc.

Mārtiņam Rutkim (LU CFI direktors) par darbu kopu “Fotonikā un elektronikā izmantojamu organisko materiālu pētījumi”.

Heinricha Skujas balvu bioloģijā — LZA *Dr. h. c. biol.* **Jānim Rukšānam** par mūža ieguldījumu sīpolpuķu selekcijā un par Latvijas vārda nešanu pasaulē.

Paula Stradiņa balvu — *Dr. med.* **Gunai Laganovskai** (Paula Stradiņa KUS Oftalmoloģijas klīnikas vadītāja) par ilggadīgu un ievērojamu ieguldījumu oftalmoloģijas attīstībā Latvijā un pasaulē.

Gustava Vanaga balvu ķīmijā — LZA īst. loc. **Aigaram Jirgenšonam** (Latvijas Organiskās sintēzes institūta vadošais pētnieks) par pētījumu ciklu organiskajā un medicīnas ķīmijā.

Arveda Švābes balvu Latvijas vēstures zinātnē — LZA kor. loc. **Ērikam Jēkabsonam** (LU Latvijas vēstures institūta vadošais pētnieks) par grāmatu “Neatkarības kara stāsti 1918–1920”.

Arvīda Kalniņa balvu mežzinātnē — *Dr. silv.* **Imantam Baumanim** (Latvijas Valsts mežzinātnes institūta “Silava” vadošais pētnieks) par monogrāfiju “Priede. Selekcija, ģenētika un sēklkopība Latvijā”.

Ludviga un Māra Jansonu balvu fizikā — *Mg.* **Jānim Šmitam** (LU Fizikas un matemātikas fakultātes doktorants) par darbu “Slāpekļa-vakanču centru T_1 relaksācijas laika raksturošana un magnētiskā lauka kartēšana, izmantojot slāpekļa-vakanču slāni mākslīgā dimantā”. Vad. *Dr. phys.* Florians Gahbauers.

Mārtiņa Straumaņa un Alfrēda Ieviņa balvu ķīmijā — *Mg.* **Mārcim Sējējam** (LU Ķīmijas fakultāte, Latvijas Organiskās sintēzes institūts) par darbu “Tetrazola hemiamināls kā hirālā palīggrupa”. Vad. LZA īst. loc. Edgars Sūna.

Emīlijas Gudrinieces balvu ķīmijā — *Mg.* **Kristai Sutai** (RTU Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultāte) par darbu “Šķidra SO_2 kā polāra šķīdinātāja izmantošana organiskajā sintēzē”. Vad. LZA īst. loc. Māris Turks.

Zentas Mauriņas balvu literatūrzinātnē — *Mg.* **Signei Raudivei** (LU Humanitāro zinātņu fakultāte) par darbu “Jaunie autori latviešu padomju literatūrā: literārās darbības sākums totalitārā režīma apstākļos (1945–1956)”. Vad. *Dr. philol.* Ieva Kalniņa.

Senātā diplomus saņēma jauniešļētie LZA locekļi akadēmiķis Tālis Juhna un LZA korespondētājloceklis Ivars Ījabs. Prezidenta Pateicības raksts tika pasniegts LR Ekonomikas ministrijas Enerģijas tirgus un infrastruktūras departamenta direktorei *Dr. oec.* Olgai Bogdanovai par izcilu, detalizētu un visaptverošu enerģētikas nozares attīstības mērķu un ceļu prezentēšanu Latvijas Zinātņu akadēmijas, Pasaules Enerģijas padomes Latvijas Nacionālās komitejas un žurnāla “Enerģija un Pasaule” kopīgajos pasākumos. Senāts noklausījās LZA prezidenta O.Spārīša informāciju par 2017.gada zinātnes sasniegumiem, “Hansa Matrix” pārstāvja Ilmāra Osmaņa ziņojumu, apstiprināja LZA korespondētājlocekli *Dr. sc. ing.* Andri Čati par žurnāla “Механика композитных материалов / Mechanics of Composite Materials” redaktoru, noklusijās LZA ģenerāļsekretāra A. Siliņa pārskatu par LZA Valdes darbību. Sēdē piedalījās LIZDA priekšsēdētāja I. Vanaga.

Pēc Senāta sēdes tika atklāta gleznotājas Ances Gricmanes izstāde “Abstraktā ainava”.

17. janvārī P. Stradiņa Medicīnas vēstures muzejā (MVM) notika Latvijas Zinātņu akadēmijas, MVM un Rīgas Stradiņa universitātes (RSU) kopīgi piešķirtās Paula Stradiņa balvas medicīnā laureāta paziņošana. Pasākuma gaitā tika atvērta akad. Arņa Viksnas sastādītā grāmata “Pa profesora Paula Stradiņa mūža takām”, kā arī notika ceļojošās izstādes “100 mirkļi Latvijas veselībā” prezentācija.

19. janvārī notika KBMZN sēde. LZA goda doktors Guntis Eniņš savā prezentācijā: "Zinātniskie maldi un patiesības par Latvijas dižkokiem" atgādināja savas dzīves notikumus, kas saistīti ar dižkokiem un dažādiem dabas pieminekļiem, iepazīstināja ar Latvijas skaistākajiem dižkokiem, to vēsturi un saistību ar dažādu cilvēku dzimtas vietām. Simtgadīgie koki, savulaik iestādīti namu pagalmos vai īpašnieku teritorijās, nu ir kļuvuši par dzimtas piederīgiem kā dzimtas saknes, kas bieži vien jau nojaukto ēku vietās atgādina par tur dzīvojošo ģimeni. Stāstījumu krāšņi ilustrēja pusotras stundas garumā G. Eniņa domu biedra fotogrāfa Māra Zeltiņa fotogrāfijas.

24. janvārī KBMZN sēdē LZA Portretu zālē notika Gunta Eniņa grāmatas "Koki mājas nepamel" atvēršanas svētki: vadīja LZA goda loceklis kinorežisors Jānis Streičs un dziesmas skandināja senioru sieviešu koris "Daugavas Vanadzies" un instrumentāli vokālais trio "Amar". Pasākuma laikā varēja arī iegādāties grāmatu un saņemt autora autogrāfus.

FTZN sēdē nodaļas locekļi apsprieda priekšsēdētāja akad. Jāņa Spīguļa pārskatu par nodaļas darbību 2017.gadā un nolēma atzīt to par sekmīgu, akceptēja ierosinājumus nodaļas darbībai 2018. gadā. Noklausījās referātu no cikla LZA FTZN sasniegumi: "Oksifluorīdu stikla keramikas infrasarkanā starojuma pārveidotājiem un baltās gaismas luminoforiem", par ko ziņoja akad. U. Roguļa doktorante *Mg. phys.* Meldra Ķemere. Pēc referātiem notika diskusija par FTZ nodaļas problēmām. J. Spīgulis ierosināja celt nodaļas pasākumu apmeklētību un nodrošināt vismaz 50% individuālo gada atskaišu saņemšanu.

25. janvārī norisinājās LZA HSN sēde, kurā tika uzklauti sekojoši ziņojumi: ziņojums par nodaļas darbu 2017. gadā; iepazīšanās ar TOP 10 uzvarētājiem: LZA kores-

pondētājlocekļa Valda Muktupāvela ziņojums par monogrāfiju "Tautas mūzikas instrumenti Latvijā" un LZA īstenās locekles Māras Grudules ziņojums par monogrāfiju "Latviešu dzejas sākotne 16. un 17. gadsimtā kultūrvēsturiskos kontekstos".

Mencendorfa nams un biedrība "*Domus Rigensis*" rīkoja Dītriha Andreja Lēbera 95. jubilejai veltītu pēcpusdienu. Pasākuma gaitā klātesošie noklausījās Mencendorfa nama vadītājas Ilonas Auderes lekciju un dalījās atmiņās par D. A. Lēberu.

Latvijas Fotogrāfijas muzejā atklāja izstādi "Pasaule ar *Minox*. Rīga", kas veidota sadarbībā ar Latvijas Dizaineru savienību un ir veltīta pasaules atzīnību ieguvušajam fotoaparātam *Minox* un tā izgudrotājam Valteram Capam (*Walter Zapp*, 1905–2003).

28. janvārī mūžībā devies izcilais amerikāņu zinātnieks, emeritētais politikas profesors un Latvijas Zinātņu akadēmijas goda doktors politikas zinātnē Džins Šārps (*Gene Sharp*).

29. janvārī Latvijas Zinātņu akadēmijas Lauksaimniecības un meža zinātņu nodaļas (LMZN) un Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas (LLMZA) kopsēdē notika konkursa — LZA nozīmīgākie sasniegumi Latvijas zinātnē — uzvarētāja Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta BIOR prezentācija: pētījumu par farmaceitisko savienojumu atlikumu izplatību Latvijas apkārtējās vides objektos un par to koncentrācijas samazināšanas iespējām prezentēja V. Bartkevičs.

Februāris

1. februārī LU Dabaszinātņu akadēmiskajā centrā notika vienpadsmitā ikgadējā Latvijas atvērto tehnoloģiju asociācijas konference

“Atvērtās tehnoloģijas — no datiem līdz zināšanām”. Konferences tēma — skatījums uz informācijas tehnoloģiju attīstības tendencēm no atvērto tehnoloģiju aspekta. Konferences laikā notika prezentācijas, kas atspoguļo pieredzi, kā atvērtās tehnoloģijas ietekmē drošību, datu apstrādi un kā tiek izmantotas lietu internetā un viedos risinājumos.

3. februārī LZA goda doktoram Edgaram Katajam — 95.

5. februārī LZA goda doktores Sarmas Kļaviņas lekcija “Jānis Endzelīns Latvijas valstī: mantojums un piemiņa”.

LZA ārzemju loceklim fiziķim Paulam Stradiņam — 55.

6. februārī Zemkopības ministrijā (ZM) notika līguma parakstīšana par sadarbību zinātnē starp ZM, Latvijas Zinātņu akadēmiju (LZA) un Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmiju (LLMZA), ko parakstīja zemkopības ministrs Jānis Dūklavs, LZA prezidents O. Spāritis un LLMZA prezidente Baiba Rivža.

9. februārī Latvijas Universitātē (LU) notika Latvijas Augstskolu profesoru asociācijas (LAPA) gada kopsapulce, kurā bija plaši pārstāvēta Latvijas augstskolu profesūra. Referātu par asociācijas gada veikumu un nākotnes izaicinājumiem nolasīja asociācijas valdes priekšsēdētāja akademiķe B. Rivža. Kopsapulces noslēgumā profesorei B. Rivžai tika pasniegta LAPA gada balva.

12. februārī — LZA īstenajam loceklim Jurim Bojāram — 80.

LZA ārzemju loceklim Vladimiram Guskovam — 65.

13. februārī LZA korespondētājloceklim RTU profesoram Narimantam Saleniekam — 80.

14. februārī LZA HSNZ organizēja ekspertu konsiliju “VDK ēna pār Latviju — ko vēlas sabiedrība?”. Konsilija mērķis bija izvērtēt pašlaik aktuālo VDK kartotēkas atvēršanas tēmu sabiedrības attīstības aspektā.

Latvijas Zinātņu akadēmijā iepazīšanās vizītē bija ieradies Ungārijas vēstnieks Latvijā Ferencs Gābors Bānai (*Ferenc Gábor Bányai*). Tikšanās piedalījās LZA prezidents O. Spāritis, viceprezidents A. Krasņikovs, kā arī LZA prezidenta padomniece starptautisko sakaru jautājumos I. Trapenciēre.

Ungārijas vēstnieks tika iepazīstināts ar Latvijas Zinātņu akadēmijas struktūru un galvenajiem darbības virzieniem, īsumā tika raksturota zinātnes situācija valstī kopumā. Latvijas zinātnieki ir atvērti sadarbībai, tomēr, lai tā būtu produktīva, ir nepieciešams definēt konkrētas jomas un sadarbības veidus. Institucionālā līmenī šobrīd ir jāatjauno 1994. gadā noslēgtais sadarbības līgums starp Latvijas un Ungārijas Zinātņu akadēmijām. Svarīgi, attīstot savstarpējos kontaktus, meklēt atbalsta punktus gan institūtu, gan ar zinātņi saistīto industriju vidē, turklāt visā Baltijas reģionā.

Latvijas Universitātes Akadēmiskajā centrā, Dabas mājā, notika 2017. gada ievērojamāko zinātnes sasniegumu autoru un autoru kolektīvu apbalvošanas ceremonija.

LZA ārzemju locekli Janai Tesaržovai — 65.

19. februārī LZA goda doktoram Egilam Grīslim — 90.

Zemgales Plānošanas reģiona konferenču zālē Jelgavā notika apaļā galda diskusija “Uzņēmējdarbības atbalsts reģionos: esošā situācija, labākā prakse, sadarbības modeļi”, kuru rīkoja LZA Ekonomikas institūts sadarbībā ar Zemgales Plānošanas reģionu. Pasākumā ar Valsts pētījumu programmas

EKOSOC-LV pētījuma rezultātiem un plānotajām aktivitātēm iepazīstināja LZA akadēmiķe un Valsts pētījumu programmas EKOSOC-LV vadītāja B. Rivža.

20. februārī — LZA Senāta sēde. Senatīori noklausījās *Dr. sc. soc.* Intas Mieriņas ziņojumu “Migrācijas pētījumi Latvijā: secinājumi un atziņas”, FTZN priekšsēdētāja Jāņa Spīguļa ziņojumu par Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļas darbību 2017. gadā, LZA prezidenta O. Spāriša informāciju par zinātnes sasniegumu apbalvošanas ceremoniju, Valsts Zinātniskās kvalifikācijas komisijas priekšsēdētājas akadēmiķes Ilgas Jansones informāciju par (VZKK) darbu 2017. gadā. LZA izstāžu zālē tika atklāta Antona Rancāna koka tēlniecības un Gundegas Rancānes gleznniecības izstāde. Izstāde bija apskatāma līdz 30. martam.

20. februārī 94 gadu vecumā mūžībā devās Viļņas Universitātes profesors, Latvijas Zinātņu akadēmijas ārzemju loceklis Zigms Zinkevičs (dzimis 1925. gada 4. janvārī Jodošos). Viņš bija daudzu lituāņu un baltistu skolotājs, autoritāte, pasaulē labi pazīstams Lietuvas humanitāro zinātņu pārstāvis.

21. februārī notika FTZN sēde no cikla LZA FTZN sasniegumi. Referātu “Topoloģiskā UML modelēšana: uzlabota domēna modelēšanas un programmatūras izstrādes pieeja” nolasiņa LZA goda. loc. Jānis Osis. Referātu “Šķīdros metālu elektromagnētisko indukcijas sūkņu uz pastāvīgiem magnētiem parametru optimizācija” nolasiņa LU Fizikas institūta vadotais pētnieks *Dr. phys.* Imants Bucenīeks un referātu “Energosistēmas un tās sastāvdaļu modelēšanas, režīmu izvēles un attīstības lēmumu atbalsta datubāzu un programmatūru kompleksa izveide un pielietošana praktiskajā un zinātniskajā darbā” prezentēja RTU doktorante Zane Broka, doktorants Kārlis Baltputnis un asoc. prof. Gatis Junghans.

Jānis Osis ierosināja izmainīt LZA nolikumu par īsteno locekļu ievēlēšanu tāda veidā, lai tas nediskriminētu zinātniekus vecuma dēļ.

22. februārī ĶBMZN 2017. gada pārskata pasākums: akadēmiķa *Dr. chem.* Pētera Trapenciera atskaite par 2017. gadu. Ziņojumi par 2017. gada labākajiem zinātniskajiem sasniegumiem — *Dr. med.* Līgas Zvejnīces ziņojums par sasniegumu “Izstrādāts jauns savienojums E1R atmiņas procesu uzlabošanai un epilepsijas ārstēšanai”, akadēmiķes *Dr. med.* Modras Murovskas ziņojums “Persistētu vīrusu infekciju iesaiste nervu sistēmas slimību attīstībā”, LZA kor. loc., *Dr. chem.* Kristapa Jaudzema ziņojums “Izpētīts zirnekļu tīkla veidošanās molekulārais mehānisms un novērtēta mākslīgā zirnekļu zīda iegūšanas procesa līdzība dabiskajam” un *Dr. sc. ing.* Jāņa Zicāna ziņojums “Inovativās divkomponentu sistēmas uz silīl-terminētu polimēru bāzes perspektīvas pielietojumam hermētiķiem un adhezīviem”.

23. februārī Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūts (LU CFI) nosvinēja 40 gadu jubileju kopš tā dibināšanas 1978. gadā, kad apvienojās divas Latvijas Universitātes laboratorijas — Pusvadītāju fizikas problēmu laboratorija un Segnetoelektriķu un pjezoelektriķu fizikas problēmu laboratorija. Sveicot LU CFI kā zinātnes līderi cietvielu fizikā, materiālu zinātnē un starpdisciplinārās nozarēs ne tikai Latvijā, bet arī pasaulē, Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents pasniedza Pateicības rakstus institūta bijušajiem direktoriem — LZA akadēmiķiem Andrejam Siliņam (1984–1992), Andrim Krūmiņam (1992–1999) un Andrim Šternbergam (1999–2016).

24. februārī LZA goda loceklim Ul dim Zemzarim — 90. Jubilāram pasniegts LZA prezidenta Pateicības raksts, bet Jūrmalas pilsēta piešķir U. Zemzarim goda nosaukumu.

No 26. februāra līdz 3. martam Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidents O. Spāriņis Maskavā tikās ar Krievijas Zinātņu akadēmijas, Krievijas Federācijas Izglītības un zinātnes ministrijas, zinātniskās izdevniecības “Boļšaja Rossijskaja enciklopedija” pārstāvjiem, apmeklēja Skolkovas Zinātnes un tehnoloģiju institūtu jeb *Skoltech* un Nacionālo pētniecības centru “Kurčatova institūts”, kā arī ar priekšlasījumu “Reformācijas fenomens Livonijā” uzstājās Krievijas Zinātņu akadēmijas Vispārējās vēstures institūta zinātnes padomē. Plašā vizītes programma nebūtu bijusi iespējama bez Latvijas vēstniecības Maskavā laipnā atbalsta.

Marts

1. martā — LZA īstenajai loceklei Mārai Grudulei — 55.

5. martā LZA LMZN un LLMZA piedalījās ERA NET projektā *ForestValue*. ERA-NET pasākuma “*ForestValue* — inovācijas mežsaimniecībā — bioekonomikas pamats” vispārējais mērķis ir veicināt inovāciju un konkurētspēju mežsaimniecības nozarē Eiropā un atbalstīt tās pārveidošanu no resursu ietilpīgas uz zināšanu ietilpīgu, produktīvu, resursu efektīvu un elastīgu nozari. Lai nākotnē Eiropā attīstītu mežsaimniecības nozari un bioekonomiku, būs nepieciešama mežsaimniecības sistēmu un tai pakārtotu vērtību sistēmu ilgtspējīga attīstība un modernizācija, tostarp novatoriskas uzņēmējdarbības koncepcijas un ražošanas tehnoloģijas.

LZA LMZN un LLMZA izsludināja pieteikšanos ERA NET projektā *SusCrop*. *SusCrop* projekta ietvaros tiks apvienoti resursi un zināšanas, lai izstrādātu un pārbaudītu risinājumus ilgtspējīgai augkopībai, tostarp tādās jomās kā vairošanās, barības vielu pārstrāde un mijiedarbība, augu veselība un aizsardzība, ar mērķi radīt pievienoto vērtību lauksaimniecības produktiem.

6. martā LZA goda doktors Leo Dribins organizēja Izraēlas dokumentālās filmas “Atmiņu lādes” (“*Drawers of Memory*”) demonstrēšanu. Filmas režisors Boriss Mafcirs padomju okupācijas laikā bija Latvijas ebreju atbrīvošanās kustības dalībnieks — “Cionas gūsteknis”. Filma stāsta par holokausta vēsturisko atmiņu šodienas Latvijā. Pārdomas filmā izsaka LZA akadēmiķis Ruvins Ferbers, LZA goda doktori Margers Vestermanis un Leo Dribins, Latvijas Universitātes sociologs Dr. Didzis Bērziņš u.c.

7. martā notika LZA Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļas un Ķīmijas, bioloģijas un medicīnas zinātņu nodaļas kopsēde, veltīta projektā “Skola–2030” plānotajām izmaiņām fizikas un ķīmijas pasniegšanā skolās. Diskusijā piedalījās Guntars Catlaks no Valsts izglītības satura centra, Ludmila Belogrudova, Latvijas Fizikas skolotāju asociācijas vadītāja, LU FMF lektore un fizikas skolotāja Dr. phys. Inese Dudareva, Mārupes vidusskolas ķīmijas skolotāja Linda Kovaļevska, Daugavpils Universitātes pasniedzējs un ķīmijas skolotājs Dr. chem. Mihails Gorskis, LU SIIC direktore Dace Namsone un LZA locekļi. Skolotāji izteica prieku un gandarījumu, ka fizikas un ķīmijas mācīšanas metožu pilnveidošanā pieslēdzas arī LZA pārstāvji un ka jaunieši apzinās fizikas un ķīmijas zināšanu nepieciešamību dzīvē. Tajā pašā laikā priekšmetu apgūšanas līmenis ļoti bieži neapmierina augstskolu pasniedzējus. Uzskatāmi tika parādīts, kāda būs situācija 2030 gadā: no esošiem speciālistiem — skolotājiem pensijā būs 61%, vecumā līdz 55 gadiem — 19% un līdz 40 gadu vecumam — 11%. Pašlaik LU studenti kā topošie pedagogi beidz ļoti maz, samazinās arī skolēnu skaits, kuri piedalās olimpiādēs. Kopsēdes noslēgumā tika atbalstīts priekšlikums turpināt aizsāktu sadarbību ar LZA, t.sk. atkārtoti organizējot šāda veida tikšanos.

Dobelē norisinājās Zemgales forums "Uzņēmējdarbība kā stūrakmens ceļā uz zināšanu ekonomiku", ko organizēja Dobeles novada pašvaldība, Latvijas Zinātņu akadēmija, Latvijas Lauksaimniecības universitāte un Latvijas Pašvaldību savienība ar valsts pētījumu programmas EKOSOC-LV atbalstu. Forums bija veltīts reģionu tautsaimnieciskajai attīstībai, šoreiz izvēloties ne vairs centrus, bet mazākas apdzīvotas vietas.

13. martā LZA korespondētājlocekļiem Ilgai Apinei — 90.

Notika Latvijas Zinātņu akadēmijas Senāta sēde. Senāts piešķīra LZA Senāta Atzinības rakstu LZA korespondētājloceklim *Dr. habil. sc. ing.* Antanam Sauļus Sauhatam par nozīmīgu ieguldījumu enerģētikā un nopelniem jaunu speciālistu sagatavošanā. Uzklusot LZA Prezidija izvirzīto kandidātu raksturojumus, LZA Lielo medaļu Senāts piešķīra LZA akadēmiķiem — Vijai Klušai par radošiem sasniegumiem farmakoloģijas zinātnē, augstākās izglītības jomā un nopelniem Latvijas Zinātņu akadēmijas labā un Kalvim Torgānam par modernas civiltiesību skolas iedibināšanu tiesību zinātnē Latvijā un nozīmīgu ieguldījumu teorētisko atziņu ieviešanā praksē.

Senāts noklausījās akadēmiķes M. Murovskas zinātnisko ziņojumu "Herpesvirusu infekcijas iesaiste nervu sistēmas slimību attīstībā", LZA Lietu pārvaldnieka Vitālija Kozlovskas informāciju par LZA budžeta izpildi un plānu 2018. gadam, apsprieda LZA ģenerālsekretāra A. Siliņa pārskata ziņojuma Pavasara pilnsapulcei tēzes, noklausījās LZA prezidenta O. Spāriša informāciju par vizīti Krievijas ZA Maskavā.

14. martā LZA korespondētājlocekļiem enerģētiķim Antanam Sauļus Sauhatam — 70.

15. martā notika Ķīmijas, bioloģijas un medicīnas zinātņu nodaļas sēde par tēmu "COST akcijas".

Nacionālā COST programmas koordinatore Latvijā *Dr. Maija Bundule* ziņoja par COST programmu, dalības nosacījumiem un iespējām. Akadēmiķe *Dr.med. M. Murovska* sniedza ziņojumu "COST akcija "Mialģiskā encefalomiēlīta/hroniskā noguruma sindroma pētījumu tīklojums Eiropā (EUROMENE)".

Sēdes dalībnieki, aizklāti balsojot, par LZA goda doktoru medicīnā ievēlēja RSU Zobārstniecības fakultātes dekāni Ilgu Urtāni.

21. martā notika FTZN sēde. Ar referātu "Theory and simulation of short fiber reinforced concrete" ("Ar īso šķiedru pastiprināta dzelzsbetona teorija un simulācija") uzstājās Tallinas Tehnoloģiju universitātes vadošais pētnieks *Dr. rer. nat. habil.* Heiko Hermans un ar referātu "Digitālais zenitteleskops vertikāles novirzes tiešiem mērījumiem" — Latvijas Universitātes Ģeodēzijas un ģeoinformātikas institūta vadošais pētnieks A. Zariņš.

LZA Portretu zālē notika Valsts pētījumu programmas EKOSOC-LV monogrāfijas "Simtam pāri. Viedā Latvija" atvēršanas pasākums. Autoru kolektīva monogrāfija ir sagatavota, balstoties uz paveikto Valsts pētījumu programmā "Tautsaimniecības transformācija, gudra izaugsme, pārvaldība un tiesiskais ietvars valsts un sabiedrības ilgtspējīgai attīstībai — jaunas pieejas ilgtspējīgas zināšanu sabiedrības veidošanai (EKOSOC-LV)".

Valsts pētījumu programmas EKOSOC-LV grāmatu plaukts papildinājies ar 5.2.3. projektā "Lauku un reģionālā attīstība zināšanu ekonomikas kontekstā" izveidoto monogrāfiju "Zināšanu ekonomika Latvijas lauku un reģionu dzīvotspējai", kas ir Latvijas Lauksaimniecības universitātes, Daugavpils Universitātes, Ventspils Augstskolas un Vidzemes Augstskolas zinātnieku kopdarbs.

22. martā LZA korespondētājloceklim Aivaram Tabunam — 65.

Notika LZA HSN sēde, kuras darba kārtībā tika uzklauti sekojoši ziņojumi: LZA īstenā locekļa Tālava Jundža ziņojums par monogrāfiju “Nepārtrauktības doktrīna Latvijas vēstures kontekstā”; *Dr. art.* Jāņa Kalnača ziņojums par monogrāfiju “Rīgas dzīvokļu “likumīgā” izlaupišana. 1944–1949”; *Dr. iur.* Anitas Rodiņas ziņojums par monogrāfiju “*The Law of the Baltic States*”.

25. martā LZA korespondētājloceklim RTU profesoram Andrim Krēsliņam — 80.

27. martā Olaines Mehānikas un tehnoloģiju koledža notika Pierīgas forums “Pašvaldību un uzņēmēju sadarbība ceļā uz viedo uzņēmējdarbību Pierīgas reģionā”, kurā piedalījās vairāku Pierīgas pašvaldību vadītāji, uzņēmēji, izglītības un zinātnes pārstāvji. Forumu organizēja Olaines novada pašvaldība, Latvijas Zinātņu akadēmija, Rīgas plānošanas reģions un Latvijas Pašvaldību savienība ar valsts pētījumu programmas EKOSOC-LV atbalstu.

31. martā LZA īstenajam loceklim fiziķim Andrim Krūmiņam — 75.